

คู่มือ

จรรยาบรรณและหน้าที่ของอาจารย์

ภาควิชารังสีวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของคณาจารย์ในภาควิชา และเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของอาจารย์ในภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเหมาะสม เพื่อให้การฝึกอบรมแพทย์ประจำเป็นไปอย่างราบรื่น โดยคู่มือนี้กำหนดให้ทั้งอาจารย์ที่สังกัดคณะแพทยศาสตร์ และสังกัดโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มสมรรถนะของคณาจารย์และมีการทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สารบัญ

	หน้า
1. จรรยาบรรณของอาจารย์รังสีแพทยศาสตร	1
2. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์โดยทั่วไป	1
3. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้าน	3
4. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ผู้คุมกิจกรรมประจำเดือน	5
5. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ประจำหน่วย	5
6. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้านด้านงานวิจัย	6
7. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์เวร	6

1. จรรยาบรรณของอาจารย์รังสีแพทยศาสตร

สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในคราวประชุมครั้งที่ 12/2551 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2551 ได้พิจารณาเห็นชอบให้ตรา “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร และอาจารย์ พ.ศ. 2551” มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้เป็น ประมวลความประพฤติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรี และส่งเสริมชื่อเสียงเกียรติคุณ เกียรติฐานะของบุคลากร และมหาวิทยาลัย อันจะส่งผลให้ผู้ประพฤติเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาและยกย่องของบุคคลทั่วไป

ทั้งคณะแพทยศาสตร์ และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ ต่างก็เป็นหน่วยงานภายใต้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ที่สังกัดหน่วยงานทั้ง 2 จะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ เมื่อมีกรณีอาจารย์ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่ากระทำผิดจรรยาบรรณ จะต้องถูกดำเนินการและลงโทษตามที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยจรรยาบรรณกำหนดไว้

2. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์โดยทั่วไป

อาจารย์ที่สังกัดคณะแพทยศาสตร์ จะถูกกำหนดภาระงานขึ้นต่อดำด้วย “เกณฑ์ภาระงานของบุคลากร สายวิชาการ (อาจารย์) คณะแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2555” ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ภาระงานสอน ทั้งระดับแพทยศาสตร์บัณฑิต และระดับหลังปริญญา
2. ภาระงานทางวิชาการ
3. ภาระงานบริการวิชาการ และบริการสังคม
4. ภาระงานวิจัย
5. ภาระงานบริหาร
6. ภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และภาระงานอื่น ๆ

สำหรับอาจารย์ที่สังกัดโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ภาควิชากำหนดให้ใช้แนวทางเดียวกันกับอาจารย์ที่สังกัดคณะแพทยศาสตร์

โดยกำหนดให้มีสัดส่วนภาระงานขั้นต่ำสำหรับอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนดังนี้

1. งานสอนและงานบริการวิชาการ/บริการสังคม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
2. งานวิชาการและงานวิจัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
3. งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และงานอื่น ๆ ไม่เกินร้อยละ 30

สำหรับอาจารย์ที่มีภาระงานบริหารจะได้รับการปรับลดสัดส่วนงานสอน งานบริการวิชาการและบริการสังคม งานวิชาการ งานวิจัย งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และงานอื่น ๆ ลงตามประกาศ “เกณฑ์ภาระงานของบุคลากร สายวิชาการ (อาจารย์) คณะแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2555”

นอกจากนี้อาจารย์ทั้ง 2 สังกัดต้องปฏิบัติงานให้ได้ตามสมรรถนะหลัก (core Competency) ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำหนด ดังนี้

1. การมีจิตสำนึกความเป็นธรรมศาสตร์ (Thammasat Consciousness) ได้แก่ การมีจิตวิญญาณธรรมศาสตร์ ที่เน้นความเท่าเทียมกันในสังคม กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพของบุคคลและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งยินดีและพร้อมที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านที่ตนมีความถนัดและมีความมุ่งมั่นต่อผลสัมฤทธิ์ของงานนั้น

2. การมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ (Achievement Orientation) ได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กร

3. ทักษะการสื่อสาร (Communicative Skill) ได้แก่ความสามารถในการสื่อสารด้วยวาจาด้วยลายลักษณ์อักษร โดยมีเนื้อหากระชับ ชัดเจน ครบถ้วน เหมาะสมกับกาลเทศะและการเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อื่นรับทราบในเนื้อหาที่ตรงกับที่ต้องการสื่อสารและทันเวลา เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น

4. การพัฒนาตนเอง (Self-Development) ได้แก่ความสามารถในการแสวงหาและสังเคราะห์ข้อมูล หรือองค์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองจนมีศักยภาพสูงขึ้นและสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงขึ้น

3. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้าน

อาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้านได้แก่อาจารย์ที่มีได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าภาควิชาให้ดูแลแพทย์ประจำบ้านเป็นรายบุคคลตามที่ได้รับมอบหมาย

อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการฝึกอบรมของแพทย์ประจำบ้าน โดยต้องช่วยเหลือแพทย์ประจำบ้านในการปรับตัวเมื่อเข้ามาสู่กระบวนการฝึกอบรมที่แพทย์ประจำบ้านต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น เพราะถือว่าเป็นการเรียนแบบผู้ใหญ่ และยังต้องรับผิดชอบต่อผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้สาขารังสีวิทยา วิทยายังถือว่าเป็นสาขามีความเฉพาะตัว และแพทย์ประจำบ้านอาจค่อนข้างไม่คุ้นเคยต่อการฝึกอบรมและปฏิบัติงานในสาขานี้เมื่อเทียบกับการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทางสาขาอื่น ๆ อันเนื่องมาจากเนื้อหาวิชาซึ่งค่อนข้างมาก มีการทำงานที่แตกต่างจากการทำงานเวชปฏิบัติทั่วไป และส่วนมากต้องเรียนรู้ใหม่เกือบหมด ถ้าแพทย์ประจำบ้านปรับตัวไม่ได้จะเกิดความคับข้องใจ และส่งผลเสียต่อการฝึกอบรม ในทางกลับกันถ้าแพทย์ประจำบ้านสามารถปรับตัวได้ดีจะทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปได้ด้วยดี อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยแพทย์ประจำบ้านในการปรับตัว และช่วยเหลือเมื่อแพทย์ประจำบ้านประสบปัญหา ดังนั้นการช่วยให้แพทย์ประจำบ้านฝึกอบรมและปฏิบัติงานอย่างมีความสุข รวมไปถึงจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ เป้าหมายของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

1. ให้คำปรึกษาแก่แพทย์ประจำบ้านในด้านการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการฝึกอบรมของหลักสูตร และวางแผนการฝึกอบรมให้จบการศึกษาในเวลาหลักสูตรกำหนด
2. ให้คำแนะนำแก่แพทย์ประจำบ้านด้านการเรียน วิธีการเรียน การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง การจดบันทึกคำบรรยาย การอ่านตำรา การพิมพ์รายงานผลตรวจ
3. ติดตามผลการฝึกอบรมของแพทย์ประจำบ้าน ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก่แพทย์ประจำบ้านเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา
4. ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
5. ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในฐานะรังสีแพทย์เมื่อจบออกไปทำงาน

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการให้คำปรึกษาทั่วไปและการปรับตัว

1. สร้างความคุ้นเคยกับแพทย์ประจำบ้าน เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์
2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางด้านสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแบบองค์รวมตามความเหมาะสมของแพทย์ประจำบ้านแต่ละคน เช่น การคบเพื่อน ปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

3. ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพและความเป็นธรรมศาสตร์ให้แก่แพทย์ประจำบ้าน
4. ให้ข้อมูลด้านการประกอบวิชาชีพที่เป็นประโยชน์แก่แพทย์ประจำบ้าน
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าภาควิชารังสีวิทยา

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะโดยรวมที่แสดงหรือกระทำให้ปรากฏ เช่น การเดิน การพูดจา การแต่งกาย กิริยามารยาท การมองเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่น กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพทำได้หลายลักษณะ เช่น การสาธิต การรู้จักตัวเองและเข้าใจผู้อื่นผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้แพทย์ประจำบ้านได้มีความรู้ความเข้าใจและนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งหมายรวมถึงความประพฤติและการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเคารพสิทธิผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และการตรงต่อเวลา เป็นต้น

การติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสามารถติดต่อได้หลายช่องทางเช่น ทางโทรศัพท์ E-mail หรือไลน์ส่วนตัว รวมถึงขอพบโดยตรงในห้องอ่านฟิล์มหรือห้องพักอาจารย์ภายในภาควิชา ทั้งนี้ขึ้นกับการตกลงกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและแพทย์ประจำบ้าน นอกจากนี้ภาควิชาจะจัดให้มีการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการฝึกอบรม (อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี)

4. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ผู้คุมกิจกรรมประจำเดือน

อาจารย์ผู้คุมกิจกรรมประจำเดือนได้แก่อาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมกิจกรรมวิชาการในเดือนที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้กิจกรรมวิชาการต่าง ๆ ในแต่ละเดือนเป็นไปอย่างเรียบร้อย โดยจะมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการประจำเดือนตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน
2. กำกับควบคุมให้แพทย์ประจำบ้านเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการอย่างตรงเวลา เพื่อความมีระเบียบวินัยและเป็นประโยชน์สูงสุดในการได้รับความรู้ของแพทย์ประจำบ้าน
3. แนะนำแนวทางการทำกิจกรรมวิชาการเช่น แนะนำหัวข้อที่น่าสนใจหรือควรรู้ในการทำ topic review, journal club หรือ film quiz เป็นต้น
4. ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาใน presentation ของแพทย์ประจำบ้านที่ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ
5. สรุปใจความสำคัญของเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมวิชาการ และ ให้ feedback แก่แพทย์ประจำบ้านผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรม

5. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ประจำหน่วย

อาจารย์ประจำหน่วยได้แก่อาจารย์ผู้ออกปฏิบัติงานบริการวิชาการในแต่ละวัน โดยจะมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบผู้ป่วยทุกรายที่เข้ามาในสายงานของตน
2. ให้การสอนและคำแนะนำแก่แพทย์ประจำบ้านในด้านต่าง ๆ เช่น การ protocol เคส, การติดต่อสื่อสารกับแพทย์เจ้าของไข้, การแปลผลการตรวจและการออกรายงานผลการตรวจ เป็นต้น
3. ให้คำปรึกษาแก่แพทย์เจ้าของไข้ ในกรณีผู้ป่วยที่เป็นความรับผิดชอบของตน หรือ กรณีกรณีผู้ป่วยที่ต้องการความเห็นเพิ่มเติมจากรังสีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหน่วย
4. ควบคุมดูแล และให้คำแนะนำแก่นักรังสีการแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
5. ดูแลการจัดกิจกรรมวิชาการที่หน่วยของตนรับผิดชอบ

6. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้านด้านงานวิจัย

อาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์ประจำบ้านด้านงานวิจัยได้แก่อาจารย์ที่รับปรึกษางานวิจัยตามที่แพทย์ประจำบ้านติดต่อร้องขอมา หรือได้รับมอบหมาย จะมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่แพทย์ประจำบ้านในด้านการทำงานวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร และวางแผนการทำวิจัยให้ทันในเวลาตามที่หลักสูตรกำหนด
2. ให้คำแนะนำเรื่องการหาหัวข้อวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างวิจัย และการเขียนรายงานวิจัย
3. คอยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยของแพทย์ประจำบ้าน รวมถึงให้คำแนะนำเรื่องการรายงานความคืบหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
4. ให้คำแนะนำในการนำเสนองานวิจัยต่อคณะกรรมการ อ.ผส. ของราชวิทยาลัยรังสีแพทย์ฯ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการสอบเพื่อวุฒิบัตรของแพทย์ประจำบ้าน
5. บทบาทอื่น ๆ เช่น ควบคุมการเผยแพร่ และตีพิมพ์งานวิจัย จัดหาแหล่งทุนวิจัย (หากจำเป็น)

7. บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์เวร

อาจารย์ที่ปรึกษาแพทย์เวรได้แก่อาจารย์ที่อยู่รับเวรปรึกษาการตรวจทางรังสีวิทยานอกเวลาราชการของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติตามวันที่ได้รับมอบหมาย จะมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดูแลและควบคุมแพทย์ประจำบ้านเวรให้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รวดเร็ว ถูกต้อง เหมาะสม)
2. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่แพทย์ประจำบ้านที่อยู่เวรนอกเวลาราชการ ในกรณีผู้ป่วยที่มีปัญหาหรือมีความซับซ้อนมาก ๆ และแพทย์ประจำบ้านไม่สามารถทำการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ซึ่งแพทย์ประจำบ้านเวรอาจนำมาปรึกษาในเวลาทำการวันถัดมาได้
3. ประสานงานในการรายงานผลแก่แพทย์เจ้าของไข้ผู้ดูแลผู้ป่วยเพิ่มเติม กรณีมีรายงานผลที่สำคัญเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงไปจากที่แพทย์ประจำบ้านเวรได้ทำการรายงานผลไว้
4. รับทราบ ให้คำแนะนำ และหาทางแก้ไข ในกรณีที่เกิดปัญหาอื่น ๆ ในเวร
5. รับทราบและประสานงานแก้ปัญหาเบื้องต้น เมื่อมีกรณีความขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นภายนอกภาควิชา รวมถึงรายงานเหตุการณ์ต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบแผนงานฝึกอบรม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป
6. รับผิดชอบในการออกผล finalized report ภายใน 2 วันทำการ
7. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่แพทย์ประจำบ้านเวรในทุก ๆ ด้าน เช่น การแก้ปัญหา การประสานงาน การรายงานผล เป็นต้น